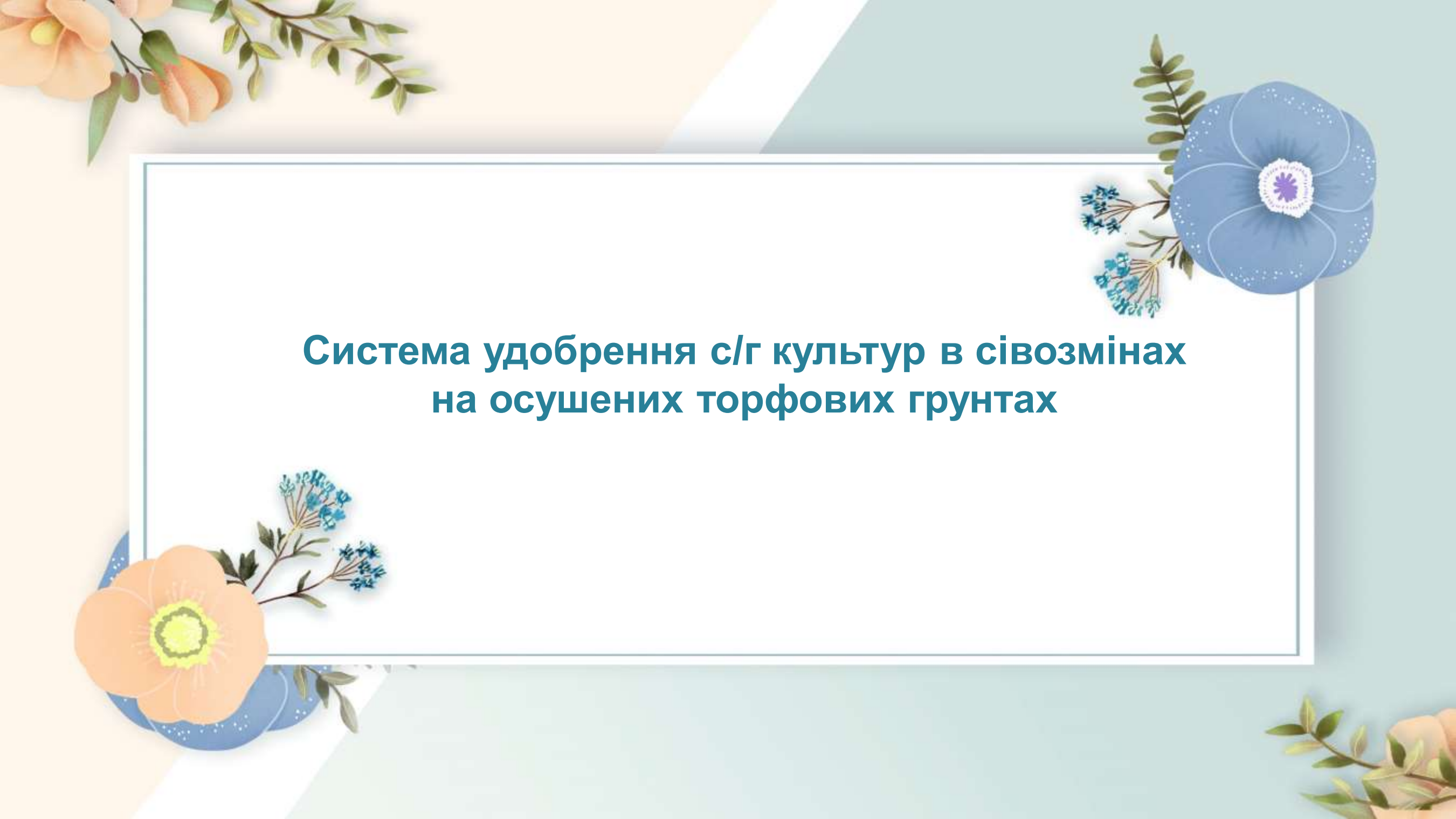

Система удобрення с/г культур в сівозмінах на осушених торфових ґрунтах

Торф'яні ґрунти, їх поліпшення

У народі існує думка, що такі ґрунти здаються малопридатними для вирощування овочів та ягідних чагарників, але через два-три роки їх освоєння на них вже можна вирощувати більшість садово-городніх культур. Але підхід до освоєння кожного виду торфовища має бути індивідуальним- в залежності від того, якого типу болото раніше було на цьому місці.

Торф'янисті ґрунти за своїми фізичними властивостями дуже різноманітні. Вони мають пухку водопроникну структуру, яка не потребує особливого поліпшення. Але вони містять мало фосфору, магнію і особливо калію, у яких не вистачає багатьох мікроелементів, насамперед міді.

Залежно від їх походження і потужності торф'яного шару, що утворює їх, торф'янисті ґрунти діляться на низинні, перехідні і верхові.

Найбільш придатні для вирощування садових та городніх рослин низинні торфовища, частіше розташовані в широких улоговинах зі слабким ухилом. Ці ґрунти мають хороший рослинний покрив. Торф на таких торфовищах добре розклався, тому він майже чорний або темно-коричневий, комкуватий. Кислотність торф'яного шару на таких ділянках слабка або навіть близька до нейтральної. Низинні торфовища мають досить високий запас поживних речовин у порівнянні з перехідними та особливо верховими торфовищами. Вони містяться багато азоту і гумусу, оскільки рослинні залишки добре розкладені, кислотність ґрунту слабкіше, у яких достатньо води, яку треба відвести в канави. Але, на жаль, цей азот знаходиться в низинних торфовищах у майже недоступній для рослин формі і тільки після провітрювання може стати доступним для рослин. Усього 2-3% азоту від загальної кількості знаходиться у вигляді нітратних та аміачних сполук, доступних рослинам.

Прискорити перехід азоту в доступний для рослин стан можна шляхом осушення торф'яного ґрунту та посилення діяльності мікроорганізмів, що сприяють розкладанню органічної речовини, рахунок внесення у ґрунт невеликої кількості гною, стиглого компосту чи перегною.

Верхові торфовища зазвичай надмірно зволожені, оскільки мають досить обмежений стік дощових та талих вод. Вони сильно волокнисті, оскільки в них немає умов для значного розкладання рослинних залишків. Це призводить до сильного закисання торфу, чим пояснюється його дуже висока кислотність. Такі торфовища мають світло-буре забарвлення. Елементи живлення у верховому торфі, яких у будь-якому торф'яному ґрунті і так мало, знаходяться у недоступному для рослин стані. А ґрунтові мікроорганізми, що сприяють підтримці родючості ґрунту, у них часто просто відсутні.

При закладці на таких ґрунтах садів та городів для їх культивації потрібні великі витрати. Щоб такі ґрунти стали придатними для вирощування садово-городніх рослин, в них треба внести вапно, річковий пісок, глину, гній, що перепрів, мінеральні добрива.

Вапно знизить кислотність, пісок покращить структуру, глина збільшить в'язкість і додасть поживних речовин, а мінеральні добрива збагатять ґрунт додатковими елементами живлення. В результаті розкладання рослинних решток торфу прискориться і створяться умови для вирощування культурних рослин.

А в чистому вигляді верховий торф практично можна використовувати тільки як підстилку для худоби, оскільки він добре вбирає гноївку.

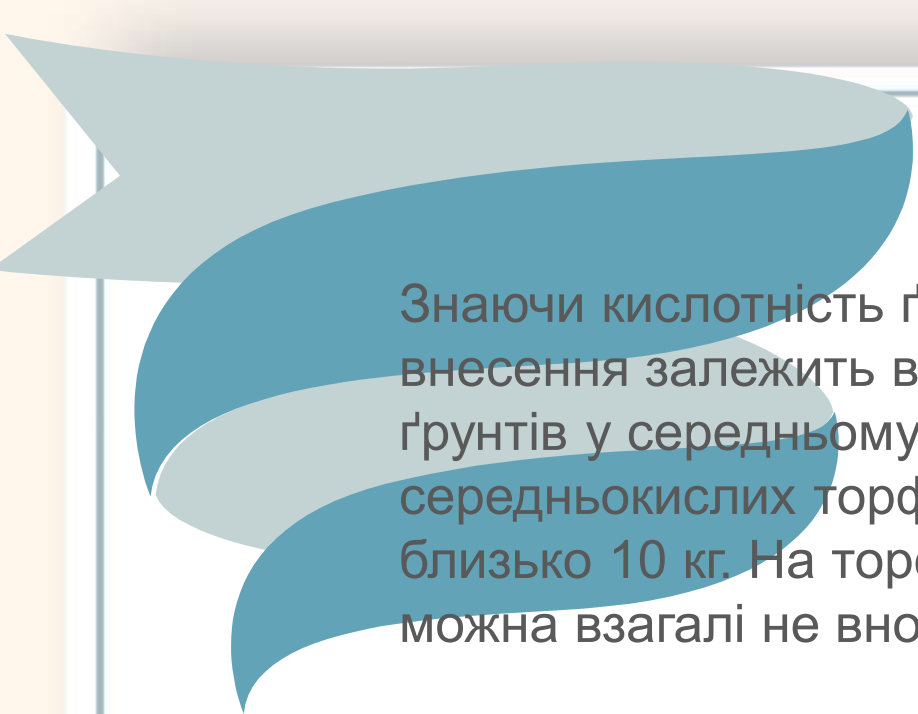
РОЗКИСЛЕННЯ ҐРУНТУ

Торф'яні ґрунти бувають із різною кислотністю- від слабокислого і навіть близького до нейтрального (у торф'яних болотних низинних ґрунтів) до сильнокислого (у торф'яних болотних верхових ґрунтів).

Під розкисненням кислого ґрунту розуміють внесення до нього вапна або інших лужних матеріалів зниження його кислотності. При цьому відбувається звичайнісінька хімічна реакція нейтралізації. Найчастіше для цього використовується вапно.

Але, крім цього, вапнування торф'яних ґрунтів також посилює діяльність різних мікроорганізмів, що засвоюють азот або розкладають рослинні залишки, що містяться у торфі. При цьому бурий волокнистий торф перетворюється на майже чорну землісту масу.

Знаючи кислотність ґрунту на вашій ділянці, восени вносять лужні матеріали. Доза їх внесення залежить від рівня кислотності ґрунту та становить для кислих торф'яних ґрунтів у середньому приблизно 60 кг меленого вапняку на 100 кв. метрів площі, для середньо кислих торф'яних ґрунтів- в середньому близько 30 кг, на слабо кислих- близько 10 кг. На торф'яних ґрунтах за кислотністю близьким до нейтральних вапняк можна взагалі не вносити.

Але ці середні дози внесення вапна сильно коливаються залежно від величини кислотності, особливо у кислих торфовищах. Тому перед внесенням вапна її конкретну кількість треба ще раз уточнити в залежності від точної величини кислотності торфовища.

Для вапнування торф'яних ґрунтів застосовуються найрізноманітніші лужні матеріали: мелений вапняк, гашене вапно, доломітове борошно, крейда, мергель, цементний пил, деревна та торф'яна зола тощо.

ВНЕСЕННЯ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБАВОК

Важливим елементом поліпшення фізичних властивостей торф'яних ґрунтів є їхнє збагачення мінеральними речовинами- піском та глиною,- які підвищують теплопровідність ґрунту, прискорюють його відтавання та посилюють прогрівання. При цьому, якщо вони мають кислу реакцію, доведеться вносити додаткову дозу вапна для нейтралізації їхньої кислотності.

При цьому глину необхідно вносити лише у сухому порошкоподібному вигляді, щоб вона краще змішувалася з торф'яним ґрунтом. Внесення в торф'яний ґрунт глини у вигляді великих грудок дає незначний результат.

Чим менший ступінь розкладання торфу, тим більша потреба у мінеральних добавках. На торф'яниках, що сильно розклалися, треба вносити по 2-3 відра піску і 1,5 відра сухої порошкоподібної глини на 1 кв. метр, а на торф'яниках, що слабо розклалися, ці дози треба збільшити на чверть.

Зрозуміло, що такої кількості піску за один-два роки не внести. Тому піскування ведуть поступово, з року в рік (восени або навесні), поки не покращаться фізичні властивості ґрунту. Це ви помітите самі по рослинах, що вирощуються. Розсипаний на поверхні пісок перекопують лопатою на глибину 12-18 див.

ВНЕСЕННЯ ОРГАНІЧНИХ І МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ

Гній, торфонавозний або торфофекальний компости, пташиний послід, перегній та інші біологічно активні органічні добрива вносяться в кількості до 0,5-1 відра на 1 кв. метр під неглибоке перекопування для швидкої активізації мікробіологічних процесів в торф'яному ґрунті, що сприяють розкладанню органічної речовини, що знаходиться в ній.

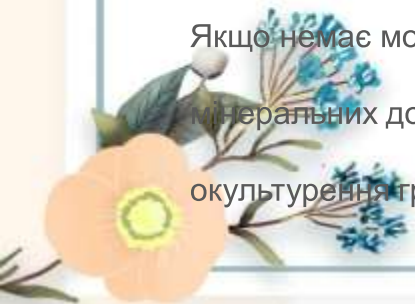
Для створення сприятливих для зростання рослин умов у торф'яні ґрунти необхідно вносити і мінеральні добрива: під основну обробку ґрунту – по 1 ст. ложці подвійного гранульованого суперфосфату та 2,5 ст. ложки калійних добрив на 1 кв. метр площі, а навесні додатково- по 1 чайній ложці сечовини.

Більшість торф'яних ґрунтів має низький вміст міді, причому вона знаходиться у важкодоступній для рослин формі. Тому внесення в торф'яний ґрунт добрив, що містять мідь, особливо на кислих торф'яних ґрунтах, дає значний ефект. Найчастіше для цієї мети використовують мідний купорос із розрахунку 2-2,5 г/м², попередньо розчиняючи його у воді та поливаючи ґрунт із лійки.

Хороші результати дає внесення борних мікродобрив. Найчастіше для некореневої підгодівлі розсади або дорослих рослин беруть 2-3 г борної кислоти на 10 л води (1 л цього розчину обприскують рослини площі 10 кв. м).

Потім торф'яний ґрунт разом із насипаним зверху мінеральним ґрунтом, гною, органічними та мінеральними добривами та вапном необхідно ретельно перекопати на глибину не більше 12-15 см, а потім злегка ущільнити. Найкраще це робити наприкінці літа або на початку осені, коли ґрунт значно підсохне.

Якщо немає можливості окультурювати відразу всю вашу ділянку, то освоюйте її частинами, але вносячи на них відразу всю зазначену вище кількість мінеральних добавок і органічних добрив або спочатку заправивши рихлим, родючим ґрунтом посадкові ями, а вже в наступні роки проводячи роботу з окультурення ґрунту міжряддя. Але це вже найгірший варіант, тому що робити все це краще одразу.

Дякую за увагу

